

Samen
Twente

Gezond,
veilig
& vitaal

Ontwikkelingenbrief begroting 2023

Inleiding

Middels deze begrotingsbrief wordt een beeld geschetst van het financieel meerjarenperspectief vanaf 2023. We zien dat onze organisatie zowel op de korte termijn als de middellange termijn te maken heeft met verschillende ontwikkelingen die impact hebben op onze begroting. Soms zijn deze ontwikkelingen zo duidelijk dat ze al vertaald kunnen worden in de begroting. En van sommigen ontwikkelingen weten we dat ze effect gaan hebben maar hebben we op dit moment onvoldoende zicht op omvang en tijdstip. Middels deze begrotingsbrief schetsen we de ontwikkelingen waarvan de impact op het moment van schrijven nog onduidelijk is om u een zo goed mogelijk beeld te geven van onze begroting en het meerjarenperspectief hiervan.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 van deze brief schetsen we kort de huidige context waaronder de organisatie momenteel opereert. In het tweede hoofdstuk bekijken we vooruit en worden de korte termijn ontwikkeling van onze inkomsten en uitgaven geschetst. In hoofdstuk 3 geven we inzicht in ontwikkelingen waarvan de financiële impact nog onbekend is. De ontwikkelingen waarvan de financiële impact op de begroting reeds bekend is, zijn uiteengezet op pagina 5 van de begroting 2023.

1. Context waaronder de organisatie momenteel opereert

De coronacrisis vraagt al 2 jaar lang veel inzet van onze professionals. De reguliere dienstverlening en de coronaprojectorganisatie opereren naast elkaar. Onze reguliere dienstverlening is op nagenoeg alle andere taken ook tijdens de crisis op peil gebleven. Soms onder lastige omstandigheden. Naast de hectiek van de coronabestrijding zien wij bij Veilig Thuis Twente het aantal meldingen en adviezen toenemen. De organisatie loopt hiermee tegen haar grenzen aan. Bij OZJT wordt iedere dag hard gewerkt om alle zeilen bij te zetten bij de uitvoering van Jeugdhulp en Wmo. Dit is voor OZJT steeds lastiger in de hoeveelheid van opdrachten en afspraken waarbij inzet van OZJT wordt gevraagd. Daarnaast is onze organisatie tegelijkertijd bezig met het managen van de consequenties van de veranderopdracht. Op veel plekken in de organisatie is de formatie krap. Juist het structureel binden van medewerkers aan onze organisatie, in deze krappe arbeidsmarkt in combinatie met een krappe formatie, is een grote opgave voor ons.

2. Financieel meerjarenperspectief

De blik op de toekomst; 2023 en verder

Het geven van een financieel toekomstscenario is complex en is omgeven met onzekerheden. Er spelen ontwikkelingen die invloed hebben op zowel de inkomsten als uitgaven van onze organisatie.

Lagere inkomsten

- Vanaf 2023 houden wij rekening met lagere inkomsten vanuit onze onderhuurders in het Twentehuis. De provincie Overijssel is vanaf 2022 bezig met het afbouwen de dienstverlening (gastvrouw en huisvesting) die ze van ons afnemen in verband met de afschaffing van de Wgr-plus status. Vanaf 2023 is de dienstverlening volledig afgebouwd. Vanuit de veranderopdracht is afgesproken dat Twente Board Development zich tot 2023 huisvest in het Twentehuis. Hiermee werden frictiekosten voor de Twentse gemeenten vermeden. Omdat de financiering van TBD via de bestuursovereenkomst alleen geregeld is tot en met 2022, heeft TBD aangegeven vanaf 1 januari 2023 niet te willen conformeren aan het Twentehuis. Deze ontwikkelingen leiden tot een daling van inkomsten stapsgewijs vanaf 2022 en 2023 met uiteindelijk een jaarlijks bedrag van € 331.000 structureel. In de huuronderhandelingen van het Twentehuis die momenteel gaande zijn wordt geprobeerd om onze huurkosten te verlagen om het vertrek van onderhuurders deels te kunnen opvangen.
- Waar gemeenten extra middelen krijgen om als overheid te kunnen voldoen aan de eisen vanuit de Wet open overheid (Woo), geldt dat niet voor ons als gemeenschappelijke regeling. Dit betekent dat er noodzakelijke en onvermijdbare kosten komen voor onze organisatie zonder vergoeding. Deze ontwikkeling wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3 bij de veranderingen in wet- en regelgeving.
- Vanuit de veranderopdracht heeft onze organisatie de komende jaren nog een taakstelling te realiseren van oorspronkelijk een bedrag van € 198.000. Het algemeen bestuur heeft reeds besloten deze te financieren uit het primaire proces en/of de programmaoverhead hiervan. In lijn met afspraken met het algemeen bestuur wordt drie jaar de tijd genomen om deze te realiseren en in de tussentijd wordt deze gefinancierd uit het hiervoor gereserveerde deel van het frictiebudget. Momenteel wordt de taakstelling geactualiseerd en worden de eerste

mogelijke dekkingsmogelijkheden uiteengezet. Verder wordt door de organisatie een plan van aanpak opgesteld op welke wijze de komende jaren invulling gegeven kan worden aan de taakstellingsopgave.

Hogere kosten

- De veranderopdracht heeft er toe geleid dat onze begroting is aangepast doordat er taken elders zijn georganiseerd. Dit heeft effect op ons btw-mengpercentage. Het aandeel van de niet compensabele (doorschuif btw) is groter geworden met ca. 17,5%. Dit leidt tot structureel hogere kosten van € 85.000 per jaar. Dit is een onvermijdelijk gevolg van de veranderopdracht. Indien het takenpakket van de organisatie mogelijk structureel aangevuld wordt door bijvoorbeeld versterking van de infectieziektebestrijding taken, dan heeft dit effect op het niet compensabele deel van de btw. De komende tijd moet dit duidelijk worden en dan komen we terug bij het algemeen bestuur met de wijze waarop het btw-tekort opgevangen kan worden.

Conclusie

Het is onze opgave om naast inhoudelijk ook financieel in control te blijven en structurele uitgaven te dekken met structurele inkomsten. Er is op dit moment geen zekerheid of en zo ja welke inkomsten vanuit Rijk beschikbaar komen voor versterking van publieke gezondheid. Er is geen sprake van "lucht" binnen de begroting en dus ook geen structurele ruimte beschikbaar om autonome ontwikkelingen op te vangen.

3. Ontwikkelingen met mogelijk financiële impact

Hier schetsen we ontwikkelingen die op korte termijn spelen. Sommige hebben een financiële impact die al duidelijk is. Van andere ontwikkelingen wordt de komende tijd helder welke impact deze hebben. Hieronder worden de ontwikkelingen beschreven die mogelijk financiële impact hebben maar waarvan het effect nu nog onduidelijk is.

Ontwikkelingen met onbekende impact op de begroting

Meerjarenperspectief OZJT

De afgelopen 7 jaar is OZJT uitgegroeid tot een professionele organisatie. OZJT heeft zich ontwikkeld en het takenpakket is ten opzichte van 2015 verviervoudigd. Dit betreft kerntaken en Samen14 opdrachten. Reeds eerder is bestuurlijk aandacht gevraagd voor het feit dat taken en bezetting niet meer in balans zijn. De huidige situatie is onhoudbaar. De rek is eruit. Nu in de regiovisie in grote lijnen duidelijk is geworden wat de kerntaken van het OZJT zijn, is het ook tijd om de organisatie OZJT hierop in te richten en een meerjarenperspectief te bieden. En hiermee organisatorische knelpunten op te lossen en het goede te behouden. Een meerjarenperspectief brengt focus en duidelijkheid hoe we vanuit OZJT de komende jaren antwoord willen en kunnen blijven geven op de regionaal belegde taken en de ambitie die we met elkaar hebben. We moeten continuïteit en voldoende kwaliteit kunnen blijven bieden op bestaande structurele taken. Op het moment van opstellen van dit stuk dienen de financiële consequenties nog besproken te worden in ons algemeen bestuur. De financiële effecten worden opgenomen in het onderhanden meerjarenperspectief OZJT die via een separate brief wordt aangeboden aan de gemeenten.

Vluchtelingenstroom Oekraïne

De oorlog in Oekraïne leidt tot een grote vluchtelingenstroom. Zij hoeven geen asiel aan te vragen. De opvang valt daarom niet onder het COA maar onder gemeenten. Twente gaat voor 2.000 vluchtelingen opvangplekken bieden. Dit wordt georganiseerd door de veiligheidsregio Twente en de Twentse gemeenten. Met de komst van vluchtelingen uit Oekraïne komen er ook gezondheidsvragen, adviesverzoeken en vooral extra "regulier" werk op onze GGD af. De vragen die op de GGD Twente afkomen gaan over advies over de inrichting van de opvanglocaties (ook rekening houdend met corona), advies over testen op corona en vaccineren tegen corona, advies op het gebied van PSH (psychosociale hulpverlening). Daarnaast zal met de komst van veel kinderen extra werk komen voor de teams van de jeugdgezondheidszorg. Denk ook de reguliere periodieke gezondheidsonderzoeken en aan het Rijksvaccinatieprogramma. Ook zijn er vragen over infectieziekten, anders dan corona. Op het moment van schrijven is het onduidelijk hoe onze organisatie gecompenseerd gaat worden voor de extra taken die op ons afkomen.

Inbedding coronateam binnen de GGD en afbouwfase corona

Waar de afdeling corona op dit moment gepositioneerd is als aparte crisisafdeling binnen de GGD is het voor 2022 de uitdaging om samen met de gehele GGD één organisatie te vormen. Buiten het aansluiten van de corona afdeling op de reguliere GGD, is het van belang om de geleerde lessen van de corona afdeling met betrekking tot bestrijding van zo'n grote pandemie ook te vertalen naar de reguliere organisatie. Op deze manier wordt er met de gehele organisatie samengewerkt aan een bestendige organisatie die zich kan richten op de toekomst: het bewaken, bevorderen en beschermen van een gezonde Twentse samenleving. Het is nog onduidelijk welke werkzaamheden rondom vaccineren, testen en BCO structureel bij de GGD worden ondergebracht. We houden rekening met forse uitbreiding van structurele taken op het gebied van infectieziektebestrijding. De verwachting is dat de bestrijding en het beschermen van de volksgezondheid, dat zo bepalend is geweest in het afgelopen twee jaar, ook in de komende jaren een belangrijk en omvangrijk onderdeel van het werk zal zijn. Voor de afbouwfase van de coronabestrijding bestaat onzekerheid over de mate waarin we gecompenseerd gaan worden voor de kosten.

Versterken pandemische paraatheid en versterking van publieke gezondheidszorg

Het kabinet werkt aan het verbeteren van de pandemische paraatheid. Er wordt een plan gemaakt om voldoende voorbereid te zijn op toekomstige pandemieën. Dat zal zich onder mee uiten in onafhankelijkheid voor genees- en hulpmiddelen, het flexibel kunnen opschalen in curatieve zorg en de beschikbaarheid van ic-capaciteit. De pandemische paraatheid zal ook betekenis krijgen voor de publieke gezondheidszorg. Het kabinet wil deze versterken. In de agenda voor de toekomst met een 'Actie- en investeringsagenda herstel en versterking publieke gezondheid' heeft GGD GHOR Nederland een extra structurele bijdrage van € 600 miljoen voor de GGD'en gevraagd aan het kabinet ter versterking van publieke gezondheidszorg. Momenteel is het onduidelijk hoeveel middelen hiervan beschikbaar komen. De coronapandemie heeft ook duidelijk gemaakt dat er een groot belang is voor een goed functionerende jeugdgezondheid. Eigentijds en dichtbij. De roep vanuit de sector voor een ruimer budget, neergelegd in de JGZ Toekomstagenda 'Publieke gezondheid voor jeugd', wordt groter.

Toekomstbestendigheid forensische geneeskunde

Op 7 april en op 9 juni 2021 is in de voormalige bestuurscommissie publieke gezondheid een korte update gegeven van ontwikkelingen op het gebied van forensische geneeskunde, onderverdeeld in de taken lijkschouw, medische arrestanten zorg en forensisch medisch onderzoek. Op 2 maart jl. hebben wij het algemeen bestuur ook geïnformeerd. Er wordt gewerkt aan nauwere samenwerking tussen de vijf GGD regio's in Oost Nederland. Dit om aan forensische geneeskunde in 10 politieregio's toekomstbestendige invulling te geven en om te gaan met het tekort aan forensisch artsen. Om dienstverlening in Twente te kunnen garanderen heeft GGD Twente vooruitlopend hierop hulp gevraagd aan de andere GGD'en in de Kring Oost Nederland (KON). GGD IJsselland heeft aangeboden om vanuit hun organisatie de forensische dienstverlening voor alle forensische taken voor de gehele provincie Overijssel uit te voeren. GGD Twente en GGD IJsselland werken dit momenteel uit.

Ontwikkelingen Rijksvaccinatieprogramma

Vanaf 2022 krijgen jongens in de leeftijd van 9 jaar de HPV vaccinatie. In 2022 en 2023 worden de inhaalcohorten voor de leeftijd van 12-18 jaar voor zowel jongens als meisjes gepland en in 2023 staat de inhaalcampagne voor de leeftijd 18-26 jaar gepland. De financiering van het reguliere vaccinatiemoment voor de 9 jarigen verloopt via het gemeentefonds en daarmee via de gemeentelijke bijdrage. De inhaal vaccinatiemomenten worden, in ieder geval in 2022, bekostigd vanuit het RIVM. Voor gemeenten heeft dit geen financiële gevolgen. Recent heeft de Gezondheidsraad advies uitgebracht om de Rotavirusvaccinatie als vaccinatie voor alle zuigelingen toe te voegen aan het Rijksvaccinatieprogramma. De financiering zal in 2023 waarschijnlijk via het RIVM lopen en vanaf 2024 in het gemeentefonds worden opgenomen.

Publieke Gezondheid Asielzoekers

De verhoogde instroom en vertraagde uitstroom van asielzoekers maakt dat noodopvang nodig is. Opvang valt onder het COA. Momenteel bedienen wij drie locaties in Twente (twee AZC's en één noodopvang). Vanuit de Wet publieke gezondheid is de GGD voorbereid op haar rol. De financiering verloopt via het Rijk. We volgen de ontwikkelingen nauwlettend.

Ontwikkelingen in de jeugdbeschermingsketen

De komende jaren zullen we te maken krijgen met grote veranderingen in de jeugdbeschermingsketen. In het programma "Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming", opgesteld in opdracht van de ministeries van JenV en VWS en de VNG worden deze veranderingen beschreven. In het huidige stelsel van de jeugdbescherming Nederland zijn taken en verantwoordelijkheden ondergebracht bij verschillende ministeries en bij lokale overheden. Kijken we naar de uitvoeringsorganisaties betrokken bij gezinnen, dan zien we organisaties met eigen taken en bevoegdheden, vaak tot in detail vastgelegd in eigen wet- en regelgeving, beleid en protocollen. Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wil hier een verbetering in maken. Het schetst een nieuwe opzet om tijdig passende hulp en ondersteuning vorm te geven. Die nieuwe manier van werken moet samenhangende hulp en steun organiseren voor het hele gezin. Deze ontwikkelingen zullen een grote impact hebben op de jeugdbeschermingsketen. VTT en OZJT zullen hier dan ook in de komende jaren mee te maken krijgen en hieraan moeten bijdragen.

Veranderingen in wet- en regelgeving

Per 1 mei 2022 treedt de Wet open overheid (Woo) in werking. De Woo is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Het grootste verschil met de huidige Wob is dat de Woo overheden verplicht om bepaalde informatie actief openbaar te maken. Dat is nu niet het geval. Denk hierbij aan convenanten, bepaalde beschikkingen, informatieverzoeken en beslissingen daarop enzovoort. De impact is groot op onze informatiehuishouding. Vanaf 1 juli 2022 treedt naar waarschijnlijkheid ook de Wet digitale overheid in werking (Wdo). We zijn als organisatie verplicht om alle digitale uitingen zoals websites digitaal toegankelijk te hebben. Om te bepalen hoeveel werk er verzet moet worden voor zowel de Woo als de Wdo, wordt momenteel een 0-meting opgezet. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak opgesteld. Vanaf 1 januari 2023 moet de Omgevingswet ingaan. Deze wet richt zich op de inrichting van een veilige en gezonde leefomgeving. Gezondheid moet worden meegenomen in de omgevingsvisie en -plan. Samen met de gemeenten verkennen wij in een pilotfase wat de invoering betekent en welke rol onze GGD hierin krijgt. Per 1 juli 2022 wordt de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd. Er is een termijn van twee jaar voor het realiseren van deze wijziging. Wijzigingen met betrekking tot de P&C cyclus zullen waarschijnlijk voor het eerst van toepassing zijn op onze begroting van 2024. Deze wordt begin 2023 opgesteld.

Opwaartse druk van salarissen mede door personeelstekort

We zien dat onze salarislasten fors duurder worden. Dit heeft ook te maken met landelijke ontwikkelingen waardoor bijvoorbeeld artsensalarissen toenemen. In de huidige krappe arbeidsmarkt van zowel zorgprofessionals als ondersteunend personeel hebben wij grote moeite mensen te binden en te boeien voor onze organisatie. Reeds meerdere jaren rapporteren wij over het artsentekort in de regio. Dit is in het afgelopen jaar verder opgelopen. Deze problematiek uit zich ook in steeds verder toenemende salariskosten. Binnen de organisatie zijn momenteel voor het huidige functiegebouw meerdere functie (her)waarderingen gaande. Deze herwaarderingen leiden tot hogere kosten dan het beschikbare budget.

Thuiswerkbudget en -vergoeding en toename energielasten

De werkomgeving van onze medewerkers heeft door corona een impuls gekregen richting digitaal thuiswerken. Als organisatie willen wij dit goed faciliteren. Om hier een goede invulling aan te geven is beleid opgesteld omtrent het thuiswerken. Dit heeft ook financiële consequenties omdat we als werkgever de plicht hebben om onze medewerkers te voorzien in het inrichten van een ergonomische thuiswerkplek. Daarnaast zien wij dat onze materiele kosten, met name energielasten fors toenemen. Dit betreft voor zowel onze hoofdvestiging, het Twentehuis, als de nevenlocaties van de JGZ (consultatiebureaus).